Miisa Mäkeläinen

KEHOSTA ULOS VIRTAAVA KUKKA,

VIRTSANA MAAN UUMENIIN UPPOAVA ULPUKKA

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäytetyö

18.9.2025

TIIVISTELMÄ

Kuvataiteen maisterin opinnäytetyöni koostuu taiteellisesta sekä kirjallisesta osasta. Taiteellinen osa oli esillä 17.5.–15.6.2025 Kuvan Kevät -näyttelyssä, Kuvataideakatemian Myllytorilla. Kirjallinen osa avaa ajatteluani sekä prosessia opinnäytteen taiteellisen osan parissa.

Taiteellinen osa käsittää yhteensä viisi maalausta, kaksi isoa: *Yökastelija* ja *Rinnastus* sekä kolme pienempää: *Väri pakenee*, *Vaativa valo* ja *Kuultava Kukinto*. Olen maalannut teokset akryylilla. Osassa teoksista olen käyttänyt lisäksi öljypastellia ja/tai kollaasia. Teokset olivat ripustettuina näyttelytilassa kulmaukseen, kahdelle seinälle, missä ne asettuivat lähes vastakkain. Isot teokset parina rinnakkain ja kolme pientä rivissä toisella seinällä. Pienten teosten taustalle maalasin vaalean taivaansinisen sävyseinän. Maalaukset valmistuivat kevään 2025 aikana.

Taiteellisen osan teokset syntyivät avoimen ja vapaan prosessin myötä. Kuvat löytyivät tekemisen kautta, vailla valmista suunnitelmaa. Lähtökohtana maalaustyöskentelylleni toimi *Kirjesalaisuus*-teksti, jonka olen liittänyt osaksi kirjallista opinnäytettäni. Teksti ohjasi minut kohti yöllisiä, kosteita ja valuvia kuvia. Kiinnostukseni keskiössä oli tunteva, aistiva, kokeva ja valuva, värisevä, tärisevä, ääntä päästävä ja ähisevä, ihon peittämä lirisevä keho.

Opinnäytteeni kirjallinen osa on syntynyt samanlaisen orgaanisen ja vapaan työskentelyn kautta kuin maalaukseni. Aloitin kirjoittamisen liittämällä lopputyövuoden aikana tuottamiani tekstejä tyhjille sivuille ja etenin niiden johdattelemana. Kirjoittamani luovat tekstit ovat toimineet sekä taiteellisen, että kirjallisen osan alkulähteinä. Kirjallinen osa sisältää myös taiteellisen osan kuvallista dokumentaatiota.

SISÄLLYSLUETTELO

Taiteellinen osa	4
Johdanto	10
Vuotohäiriö	12
Kirjesalaisuus	15
Rakkauskirje	20
Kontrollista ja pidätyskyvyttömyydestä, peittelystä ja paljastamisesta	24
Tuuma, kämmen, kyynärä	26
Rakkauden kielikylpy	30

TAITEELLINEN OSA

Yökastelija
2025
Akryyli ja öljypastelli kankaalle
152 x 190 cm

Rinnastus
2025
Akryyli ja öljypastelli kankaalle
152 x 190 cm

Väri pakenee
2025
Akryyli ja kollaasi kankaalle
40 x 50 cm

Vaativa valo
2025
Akryyli, kollaasi ja ölypastelli kankaalle
51 x 52 cm

Kuultava kukinto
2025
Akryyli kankaalle
50 x 54 cm

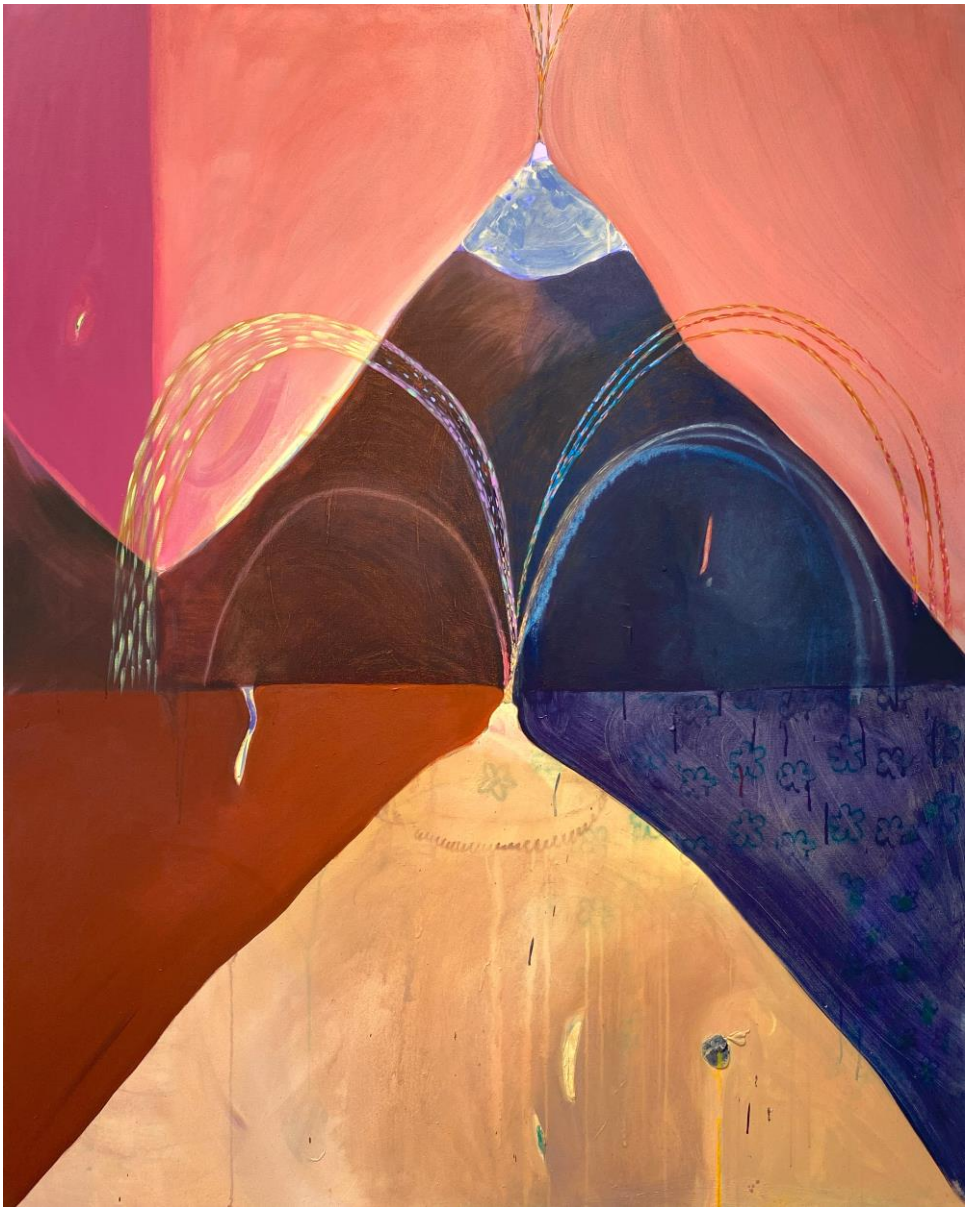
Opinnäytteen ohjaajat: Hannaleena Heiska & Leena Nio

Opinnäytteen tarkastajat: Harri Mäcklin & Hanna-Reetta Schreck

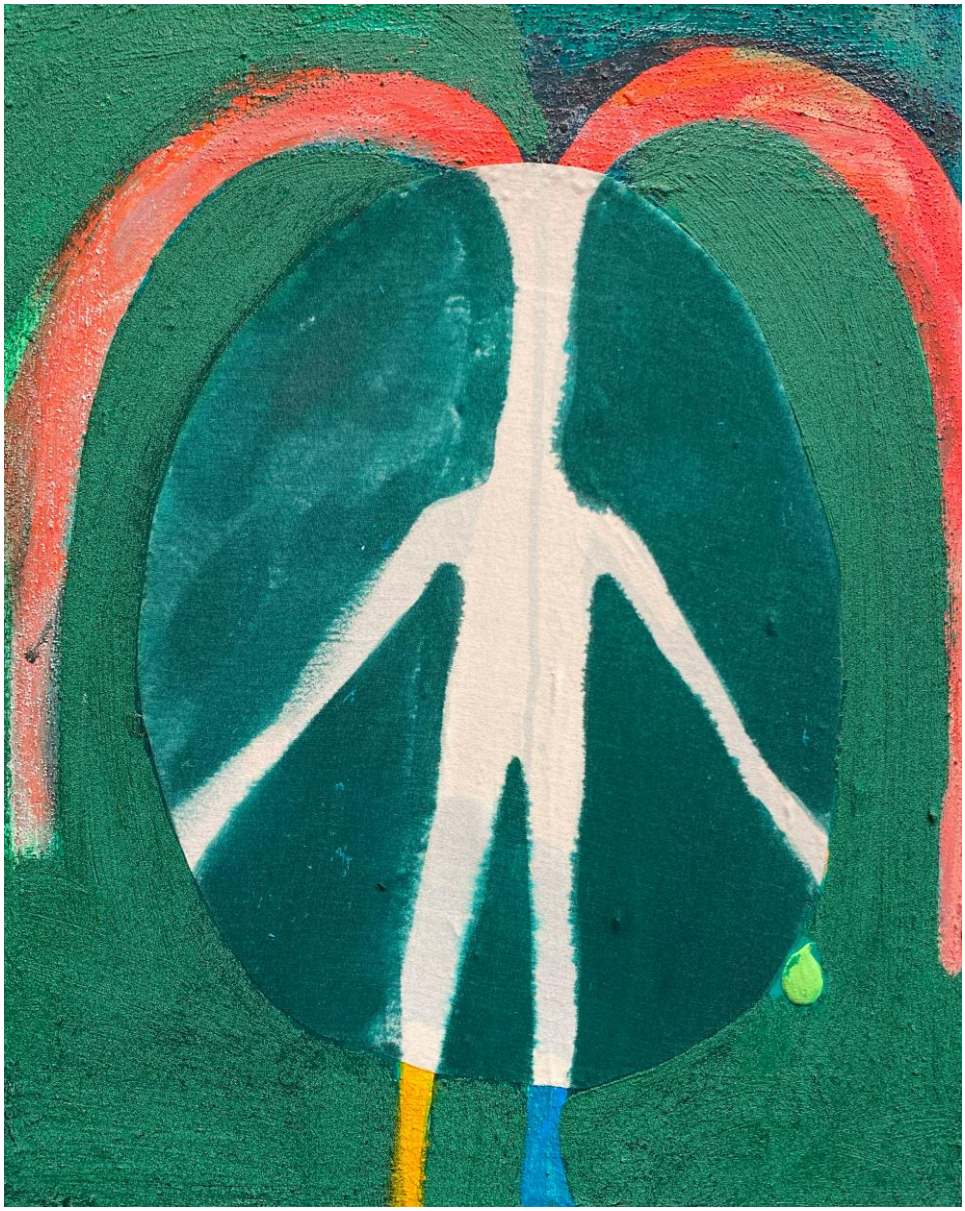
Yökastelija, 2025

Kuva: Miisa Mäkeläinen

Rinnastus, 2025

Kuva: Miisa Mäkeläinen

Väri pakenee, 2025

Kuva: Miisa Mäkeläinen

Vaativa valo, 2025

Kuva: Miisa Mäkeläinen

Kuultava kukinto, 2025

Kuva: Miisa Mäkeläinen

JOHDANTO

Olen kirjoittanut tätä opinnäytettä tiukassa tilassa, monenlaisten tunteiden vallassa. Odotin pitkään kirjoittamisen äärelle pääsemistä, mutta kun tekstin tuottamisen aika tuli, asettui kehoni poikkiteloin, hankalaksi esteeksi, upottavaksi nesteeksi. Minulla oli suunnitelma, kirkas ajatus. Olin asettanut tavoitteen, aikataulun, olin ajatellut olevani niskan päällä. Yhtäkkiä tuntui, kuin olisin yrittänyt uida vastavirtaan kuohuvassa, kylmässä koskessa. Koko kehoni oli kohmeessa, olin väsynyt, väsyksissä. Ajatukseni kantoi hetken aikaa, unohdin jatkuvasti, mitä hetki sitten olin miettinyt. En olisi jaksanut istua. Toisaalta, jos kävin kirjoittamaan makuulleni, uni tavoitti minut nopeasti. Jalkani olivat raskaat. Ne painoivat liikaa, kun kuljin lyhyen matkan kotoani kirjastoon. Happi loppui nopeasti, hengästyin ja huohotin. En voinut lainata kuin muutaman kirjan kerrallaan, niin paljolta niiden paino tuntui, kun kannoin ne kotiini.

Olin epävarma siitä, saisinko tekstiä tuotettua, saisinko tätä valmiiksi. Päätin kuitenkin yrittää ja tehdä sen verran, kuin kehoni päivittäin pystyi, jaksoi ja kykeni. Joskus se oli muutama lause, parempina päivinä sivu tai kaksi. Yritin luottaa siihen, että voisin saada sanat kohdilleen, lauseet omille paikoilleen. Koetin luottaa siihen, että prosessin keskellä kuuluukin tuntua siltä, että on vähän eksyksissä, keskellä kaaosta, kadoksissa. Aloitin selvittämällä itselleni sen, mitä minä tältä tekstiltä haluan. Mielessäni lipui liuta kysymyksiä. Miten minä haluan kirjoittaa? Millainen minun ääneni on, kun kirjoitan? Mikä on minulle tärkeää ja merkityksellistä? Mikä riittää minulle, tekee minut tyytyväiseksi?

Lähtökohdaksi asetin, että opinnäytteeni kirjoitusprosessi on avoin ja etsiskelevä. Itse itsensä matkan varrella keksivä. Kirjoittamiseni saa olla hapuilevaa hakemista. Löydän etsimäni asiat kirjoittamani tekstin joukosta, mutta se vaatii sitä, että annan itselleni luvan kirjoittaa ilman ennakkoon asetettuja vaatimuksia. Kirkkaat ajatukset nousevat tekstimassan joukosta, kunhan uskallan vain luottaa prosessiin. En päätä ennalta sitä, mitä kohti olen menossa. En etukäteen rajaa tai aseta intentiotani mihinkään tiettyyn suuntaan. En määrittele liian tarkasti mitään, ja jos niin teenkin, saavat määritelmät muuttua, ottaa uusia muotoja seuraavilla sivuilla. Haluan kirjoittaa itsestäni käsin, keskeltä kehoani, suoraan sisäisyydestäni. Orgaanisesti, itseäni kuunnellen. Päätin etten aio pusertaa, puskea tai pakottaa itseäni mihinkään suuntaan, rytmiin tai tahtiin. En vertaa tekemistäni muiden tekemisiin. Annan itseni

tuntea erilaisia tunteita. Yritän olla tyytyväinen siihen, mitä saan aikaan. Minussa oli halu kirjoittaa tekstiä, joka voisi koskettaa, liikuttaa, liikauttaa. Joka voisi saada tunteita tuntumaan.

Luin opinnäyteprosessin aikana uteliaasti erilaisia teoksia. Harvat niistä ovat päässeet suoranaisiksi lähteiksi kirjalliseen osaan, mutta ne ovat kuljettaneet mieltäni ja kieltäni monenlaisiin suuntiin. Lukemani teokset ovat toimineet ajattelun välineinä, taustavaikuttajina. Ne ovat jääneet kaikuina kehooni, luoneet mieleeni maiseman. Merkittävimmiksi teoksiksi nostaisin Julia Kristevan tekstit abjektiosta[1] ja Gaston Bachelardin teokset *Vesi ja unet*[2] sekä *Tilan poetiikka*[3]. Opinnäytettäni varten olen etsinyt muistiinpanoistani tekstejä, joita olen kirjoittanut viimeisen vuoden aikana työstäessäni lopputyötä. Olen aloittanut kirjoitusprosessin lisäämällä tekstejäni tyhjille sivuille. Sitten olen hahmotellut ajatuksiani tekstien johdattelemana, katsonut, mitä niistä avautuu, millaisia mietteitä mielestäni valuu. En ole osoittanut asioille valmista paikkaa sivuilta, vaan ne ovat saaneet löytää sen sieltä, mihin niiden on ollut luonteva asettua. Sanat ovat saaneet käydä toistensa kainaloon, painaa päänsä rinnalle, laskeutua lepäämään lämpimään kaulakuoppaan, kylki kiinni toisen kylkeen. Olen kutitellut kainaloita ja kaulaa, koskettanut kielen kärjellä karvaista korvaa. Laittanut lauseet lantion lähelle, vatsan viereen, sijoittanut ne syvälle sydämeen ja nukkaiseen suolen mutkaan. Kaiken hankaluuden keskellä löysin lopulta nautinnon tekstin äärellä olemisesta. Tässä hetkessä voin sanoa, että oli ihana tuottaa tekstiä, suoltaa sanoja, luoda ja laatia lauseita. Olen onnellinen, että sain kirjoittaa, sillä kirjoittaminen on minusta ihanaa. Kirjoittamisesta minä nautin, kirjoittamista rakastan.

[1] Kristeva 1941, passim
[2] Bachelard 1942, passim
[3] Bachelard 1957, passim

VUOTOHÄIRIÖ

Kesken lopputyöprosessin kehoni päätti alkaa vuotamaan. Valuin monta viikkoa hallitsematonta virtausta. Valuma sisäisyydestäni vaati huomiotani ja sotki olemuksellaan hetkeksi kaiken: mielenrauhani, työskentelyaikatauluni, lempivaatteeni, rakkaussuhteen alun. Olin villi virta, vesiputous, vallaton valuma-alue. Olin kesyttämätön purskahdus. Jos pysähdyin paikoilleni, kerääntyi jalkojeni juureen lammikko. Lampi kasvoi nopeasti valtamereksi, ympärilläni alkoi lainehtimaan. Oli parasta pysyä liikkeessä, muuten olisin saattanut hukkua tuohon koko ajan syvenevään ja hurjemmaksi käyvään aallokkoon. Tuntui kuin maalaamani maailma, hallitsemattomasti valuva keho, sisäisyydestä paljastuva tahraava eritepuro, olisi tullut osaksi minua, siirtynyt teoksista minuun, tullut maalauskankaalla tekemieni tekojen kautta todeksi, todelliseksi. Mietin, kannattaako ihan kaikkea maalata. Entä jos maalaukseni ovat ennusmerkkejä, todistuksia tulevasta? Tuo hallitsematon virtaus sai mieleni ja sisäisyyteni hetkeksi sijoiltaan, jonkinlaiseen hauraaseen ja epävarmaan tilaan. Avuttomassa tilassa, jossa keinoni olivat vähissä, ajattelin että voisin hallita todellisuutta maalausteni kautta.

Valuva, noruva, tirskuva, purskuva, läikähtelevä keho. Lopputyöni kaikissa teoksissa on keho tai osasia kehosta, palasia ulokkeista nahassa. On pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat. On rintoja, nännejä, korva, pillu. On ihoa, on kehoa, on kehosta ulos tulevia asioita: nestettä, valoa, jonkinlainen vaimennettu ääni. Olen kiinnostunut kehosta valuvana, hallitsemattomana, punastuvana, hikoilevana, ähisevänä, tärisevänä, ääntä päästävänä. Olen kiinnostunut erittämisestä tapahtumana, jossa kehon hallinta ja kontrolli pettää. Erittämisestä paljastamisena, paljastumisena, antautumisena, välittämisenä. Erittäessä kehon sisältä siirtyy jotain sen ulkopuolelle. Jokin hetki sitten piilossa ollut tulee näkyväksi. Hallitsematon erittäminen hävettää, huvittaa, kiihottaa. Erittäminen on intiimiä ja yksityistä, jotain sellaista, mitä jaetaan kaikista henkilökohtaisimmissa ja läheisimmissä ihmissuhteissa, hoivatessa ja rakastaessa. Äiti erittää rinnoistaan maitoa vastasyntyneen lapsensa ravinnoksi. Rakastavaiset vaihtavat kehon nesteitä yhteisissä intiimeissä hetkissään. Olen työskennellessäni miettinyt sänkyyn pissaamista, nolostumista, erilaisten eritteiden

nuolemista. Tuntemattomien edessä itkuun purskahtamista, nähdyksi tulemista, menkkatahraa vaaleassa kesämekossa. Kuona-aineiden mukana poistumista. Äidinmaidossa siirtyviä piirteitä.

Ensimmäisen kerran muistan maalanneeni suihkuavaa kehoa vuonna 2020, työstäessäni teoksia Vapaan Taidekoulun lopputyönäyttelyyn. Maalasin tuolloin sarjan omakuvia, joista yhdessä oli valtava ja ylväs punainen pylvässali. Tilan keskellä oli koroke, jolla kehoni lepäsi. Palleani kohdalta suihkusi mustaa nestettä kauniissa kaaressa. Minusta oli tullut suloisen salainen suihkulähde. Maalaus ei koskaan päässyt esille, mutta se toimi jonkinlaisena avaimena tai pistimenä, joka puhkaisi reiän aiemmin ehjänä pysyneeseen pintaan. Pinnan alta alkoi suihkuamaan jotain sellaista, joka oli ennen tuota hetkeä pysynyt piilossa. Ajattelen nyt, että tuon omakuvan kautta uskalsin lähteä kulkemaan maalauksissani kohti jotain täsmällisempää. Kiinnostuin maalaamastani kuvasta. Se kutsui minua, veti puoleensa, houkutteli. Kiinnostuksen kautta tulin keskittyneemmäksi. Havaitsin, ettei minun tarvitse jatkuvasti keksiä uutta vaan voin viettää pidempiä aikoja asioiden äärellä. Työskentelystäni tuli hiljalleen selkeämpää ja rajatumpaa. Tiedän nyt, että sisälläni on lähde, joka pulppuaa ja paljastaa, kunhan vain maltan asettua sen äärelle, luottaa virtaukseen, vuodon jatkumiseen. Tahdon keskittyä tuon lähteen kuuntelemiseen, nojata liikkeeseen. Vaalia sen vapaata valumista.

Iho, keho sekä erilaiset tirskahdukset, vuodot ja valumat ovat teoksissani läsnä sekä figuurin että maalausjälkien tasolla. Maalaan esittäviä kuvia, joissa katsoja voi nähdä kehon tai osasia kehosta. Kehon valumassa tai ihan vain olemassa. Toisaalta maalaus itsessään on keho, maalauksen pinta on sen iho. Roiskeet, valumat, pyyhkäisyt, tahrat, ja möykyt kankaan pinnassa ovat kuin eritejälkiä, näppylöitä, ihottumaa ja kasvoille levitettyä vähän väärän sävyistä meikkivoidetta. Siveltimestä maalauksen pintaan takertuneet harjakset ovat poskille irronneita silmäripsiä, jotka odottavat sormenpäälle poimituksi tulemista, hellää puhallusta ja hiljaa mielessä lausuttua toivomusta.

Nautin monipuolisten maalausjälkien tuottamisesta. Käytän työskennellessäni siveltimien lisäksi monia muitakin tapoja siirtää, laittaa ja levittää akryylimaalia kankaalle. Telat ovat ihania, niiden pintaan voi maalata vaikkapa rokon, jonka voi levittää maalauksen iholle vesikellomereksi. Kumihanskoihin sujautetuilla käsilläni

huidon, silitän ja läpsyttelen maalauksen kehoa. Nestemäistä ohennettua maalia lattialla lepäävän maalauksen päälle kaatamalla saan aikaan orgaanisesti pintaan leviäviä luomia ja pehmeäreunaisia pigmenttiläiskiä. Jollain muovisella ja rypistyvällä, kuten ohuella muovipussilla, saan aikaan ihmeellisen kauniita haavoja ja halkeamia. Rättien ja suihkepullon avulla poistan, pesen ja puhdistan. Teen pintaan reikiä ja laikkuja. Saatan halutessani heittää ja lingota maalia teoksen pintaan. Haluan hallitun siveltimellä maalaamisen rinnalle sellaisia värin levittämisen tapoja, jotka on sidottu sattumaan. Haluan maalausvälineitä, joiden täydellinen hallitseminen ja jälkien identtinen toistaminen on mahdotonta. Sattuma ja hallitsemattomuus pelastavat minut niissä hetkissä, kun alan epävarmana kontrolloimaan tekemistäni liikaa. Saan rentoutettua tiukasti muotoon asettuneen kehoni sekä maalauksen, joka on jäykistynyt samaa tahtia jäsenteni kanssa.

Millainen on suhteeni kehoon maalausteni kontekstissa, miten sen käsitän? Mistä lähtökohdista kehoa lähestyn, mikä siinä kiehtoo ja kiinnostaa? Olen pohtinut, miten kirjoittaisin yleisemmin ja laajemmin suhteestani kehoon. Huomaan aiheen tuntuvan hankalalta, herkältä ja hauraaltakin. On paljon sellaista, jota tälläkin hetkellä mietin. Paljon sellaista, joka on totta ja olemassa, mutta jota en tohdi tähän kirjoittaa. Huomaan, etten oikein osaa kirjoittaa yleisesti tai etäisesti, itseni ulkopuolelta. Päädyn kirjoittamaan itsestäni käsin, keskeltä omaa kehoani. Jos kirjoittaisin tähän sen, mitä kehoni kantaa, kuinka se joskus vääntelehtii, pelkään että se olisi aivan liian paljastavaa. Mietin, mikä ja miten olisi riittävästi, mutta ei kuitenkaan liikaa.

Voisin ehkä kirjoittaa siitä, miten kerran ahdistuksen hetkellä rakkaani asetti kätensä palleani päälle ja rajani hävisivät. Upposin, laajenin ja katosin, tulin loputtomaksi. Olin tummansinistä tähtien täyttämää yötaivasta, loputonta linnunrataa. Voisin kirjoittaa siitä, miten sain vuosia sitten sulkea silmäni ja olla kahden tutun ja tärkeän kehon kannateltavana. Tuolloin uskalsin ensimmäistä kertaa liikkua tilassa avoimesti, ilman arvostelevaa katsetta tai tarvetta olla jotain muuta kuin mitä siinä hetkessä olin. Kehoni sai luvan olla ja liikkua vapaasti, välittömästi. Voisin kirjoittaa niistä hetkistä, kun olen pyytänyt pääsyä syliin. Kysynyt vieläkö tykkäät musta, edelleenkö rakastat. Tai siitä, miten minulla on joskus ollut tapana nipistää itseäni rangaistukseksi, tehdä nahkaani jälki terävillä kynsien kärjillä. Olen pitänyt huolen siitä, että kehoni muistaisi virheensä, tuntisi tehneensä väärin.

Keho maalauksissani on reagoiva, tunteva, monia asioita itsessään kantava. Se on suhteessa itsensä sisäisiin ja ulkopuolisiin tapahtumiin. Kehon sisällä on tila, joka on rajaton. Keho maalauksissani on oviaukko, portti. Se on portaali sisäisen ja ulkoisen välillä. Sen läpi kulkee asioita, niitä menee molempiin suuntiin. Keho ottaa, imee, omaksuu ja kerää itseensä jatkuvasti asioita itsensä ulkopuolelta. Ajatuksia, asenteita, käskyjä, kosketuksia. Metallin ja mikromuovin palasia. Kaikkia se ei itse valitse, osa työntyy sisään tahtomattakin. Keho siirtää itsensä ulkopuolelle sanoja, hiilidioksidia, nesteitä. Kaipaavia katseita, estyneitä eleitä. Se valuttaa, tiputtaa, pudottaa, laskee ja tihuttaa kaikenlaista, kiinteää ja nestemäistä. Se huojuu ja höyryää. Keho koittaa jatkuvasti piilottaa ja peitellä, se antaa selkeitä merkkejä sisällään heräävistä tunteista erilaisten ilmeiden, eleiden ja erikokoisista aukoista ulos tulevien aineiden muodossa. Kun väri pakenee, tehdään nestemäinen värinsiirto. Vartalon uudelleen väritys, kehon sävyjen herätys, punaisuuden palautus. Punastuminen, kellastuminen, kalpeneminen, sinertäminen, sävyään muuttava mustelma. Keholla on oma värioppinsa. Ruumiillinen väriharmonia, niukka lihallinen paletti. Ihon alta kuultavan verisuonen sinertävän harmaa, tulehtuneen karvatupen punainen, kuivan halkeilevan kantapään valkoinen, nännipihan vaalean punaruskea. Keho maalauksissani on tavallinen, toisteinen ja tunteva. Vakava, vallaton ja vaativa. Se on aneleva, anteeksipyytävä ja aistiva.

KIRJESALAISUUS

Olen sängyssäni kasvavien voikukkien suojelija, annan niiden rehottaa. Olen vihattujen kukkien lasersilmäinen suojelusenkeli. Tehtäväni on vaalia keltaista, kääntää säteilevä katseeni kohti aurinkoa. Me kasvamme yhdessä kohti valoa.

Ei ole väliä, onko valonlähde otsalamppu, kynttilä vai öisin makuuhuoneeni oven raosta loistava eteisen valo. Jos se valaisee, me kasvamme kohti sitä.

Olen sitkeä voikukkalapsi, kasvan asfaltin raosta. Kasvualustaani on haudattu kuivina itketyt kyyneleet, tuntemattomat tunteet ja lauseet, jotka saavat muotonsa pelkästä hiljaisuudesta.

Laserkatseen lisäksi minulla on toinenkin supervoima. Paljastan sen nyt. Paljastan, vaikka se onkin salaisuus, kosteankeltainen salaisuus.

Minulle on annettu tämä yöllinen tehtävä ja tahdon hoitaa sen kunnolla. Auringon laskettua valot huoneestani sammutetaan ja tiedän, että on tullut aika. On tullut aika käynnistää kehollinen kastelujärjestelmä.

Tämä on kirjesalaisuuteni sinulle:

Minä kastelen kukkani öisin.

Minä olen yökastelija.

Vierailin vuonna 2019 Tukholmassa Monerna museetissa, kun kohtasin ensimmäistä kertaa ruotsalaisen kuvataiteilija Marie-Louise Ekmanin taidetta. En muista, oliko kokoelmanäyttelyssä hänen teoksiaan esillä, mutta löysin museokaupasta kirjan, joka esitteli Ekmanin tuotantoa. Tutkiessani kirjaa, tuntui kuin olisin kohdannut jonkun kaltaiseni. Tunnistin Ekmanin teoksissa jotain tuttua ajattelua, mikä tuntui kotoisalta, läheiseltä. Tuntui, että ymmärsin. Samalla tunsin itsekin tulevani ymmärretyksi, kuin olisin saanut luvan luoda niin kuin luon, tehdä tavalla, jolla teen. Tunsin uudenlaista varmuutta ja luottamusta omaan tapaani tehdä ja ajatella, työskennellä. Ekmanin teoksissa on huumoria ja jotain sellaista ihan hassua, räävitöntäkin, mikä osuu minuun, kutittelee minua. Keinomme luoda kuvaa ovat erilaiset. Oma tekemiseni nojaa materiaaliin ja maalaukselliseen jälkeen, kun taas Ekmanin teokset ovat ennemmin kuvituskuvamaisia tai sarjakuvallisia tasaisine värialueineen, piirtävine viivoineen ja ruudusta toiseen etenevine kohtauksineen. Ekmanin kuvat ovat graafisia ja suoria, poliittisiakin. Omani ovat poeettisempia ja jollain tapaa avoimempia. Yhteyksiä näen jonkinlaisessa vapaudessa leikkiä kuvalla ja sen elementeillä, tavassa kuvitella tuttujen asioiden paikalle jotain poikkeavaa sekä halussa kuvata naisen kehoa, tehdä se näkyväksi sen omilla ehdoilla.

Hahmotan taiteellisen työskentelyni tilana, jossa on mahdollista kulkea moniin eri suuntiin. En näe työskentelyäni lineaarisena prosessina, en janana, en tehtävälistana, vaan ennemmin jonkinlaisena seikkailuna, harhailuna, vaelteluna ja etsiskelynä. Kulkemisena maastossa, joka paljastaa jatkuvasti itsestään uusia tutkimattomia alueita. Tässä kappaleessa kirjoitan yleisesti työskentelystäni sekä prosessista, jonka läpi kuljin lopputyöni taiteellisen osan parissa. Prosessini on

polveileva, rönsyävä, moniin suuntiin leviävä. Se on epämääräinen ja siksi hieman hankalasti selitettävä, vaikeasti selkeään muotoon sanallisesti laitettava. Prosessini on herkkyyttä vaativa, miellyttävä. Hankala, ihana ja loputtoman kiinnostava. Kun aloitan työskentelyn uusien teosten parissa, en tiedä, millaiseen lopputulokseen päädyn. Työskentelyni on tekemisen ja etsimisen kautta löytämistä, eksymistä ja perille päätymistä. Lopputulokseen pääseminen vaatii harhailua ja hakemista, paljon ei-tietämistä ja ihanienkin asioiden hylkäämistä. Työskentelyni on jatkuvaa luottamusharjoitusta ja tasapainottelua kontrollin ja antautumisen välillä.

Aloitan pohjista. Kasaan kiilakehykset, pingotan kankaan ja pohjustan maalauspohjat. Teen useita pohjia kerralla, jotta pääsen työstämään montaa maalausta samanaikaisesti. Pohjien rakentaminen on tärkeä osa maalausprosessiani. Se asettaa kehoni tilaan, jossa sisälläni alkaa hiljalleen kasvamaan odotus tulevia maalauksia kohtaan. Mitä valmiimmiksi pohjat tulevat, sitä vahvemmin into kehossani tuntuu. Pohjien rakentamisen rinnalla maalaan ajatuksenvirtaa, teen pieniä vesivärimaalauksia paperille. Katson, millaisia asioita sisäisyydestäni nousee, minkälaisia ajatuksia paperilla ajattelen. Pienet maalaukset eivät ole luonnoksia, vaan ne virittävät minut kohti tulevia teoksia, näyttävät suunnan. Voisin kutsua paperille tekemiäni kuvia maalatuiksi ajatuksiksi, salaisiksi siemeniksi, alkusoinnuiksi, ensikosketuksiksi, lähtöruuduiksi. Kiinnostavimmat ajatukset, jotka viime keväänä paperille ajattelin, olivat yöllinen ja kissan muotoinen kauhukohtaus sekä hyväntahtoiset lasersilmäiset suojelusenkelit.

Pienten paperille maalattujen ajatusten jälkeen tuli kirjoittaminen. Kirjoitin ihan ensiksi *Kirjesalaisuus*-tekstin. Kuvittelin hahmon, joka kastelee sängyssään kasvavaa voikukkapeltoa omalla pissallaan. Mietin tekstiä kirjoittaessani yökastelua tapahtumana ja sitä, miten öisin tututkin asiat tuntuvat vieraalta. Mietin kosteaa tahraa lakanassa. Sitä, miten läpikuultava ja samalla niin läpitunkeva keltainen väri on. Miten hankalaa keltaista on kesyttää, kuinka sillä ei voi peittää. Tekstin kirjoitettuani minulle tuli halu ottaa selvää voikukista. Sain tietää, että voikukkaa on kansanomaisesti kutsuttu sängynkastelijaksi sen virtsaneritystä lisäävien ominaisuuksien takia. Tuntui, että olin päätynyt jonkin kiinnostavan äärelle. Kirjoittamista seurasivat visiitit kirjastoissa, lukeminen, tutkiminen, asioiden välisten yhteyksien löytäminen. Vähitellen tunsin, että alan olla täynnä kaikenlaista, että olen täynnä keltaista. Aloin maalaamaan.

Nautin maalauksen aluista, aloituksista. Silloin kaikki on vielä mahdollista, enkä joudu rajaamaan mitään pois tai tekemään ratkaisevia päätöksiä. Aloitan jäljistä ja väreistä. Mietin mitä minun tekee mieli. Lopputyön aloituksissa se oli jotain valoisaa, kevyttä ja läpikuultavaa. Ennemmin syttyvää kuin sammuvaa. Juuri henkiin herännyttä, ihan kohta kukkivaa. Maalausprosessini etenee niin, että teen tekoja ja katson, mistä kiinnostun riittävästi. Päätän mihin haluan tarttua, mitä vaalia ja mitkä ovat sellaisia asioita, joista olen valmis luopumaan. Etsiskelen maalaamalla jotain sellaista, joka herättää minussa tunteen ja kiinnostuksen. Peittelen ja petaan maalin alle asioita, joita en kaipaa. Saattelen ne uinumaan, hautaan hiljaisiksi. Kuljen halun ja viettelyksen johdattamana, minua ohjaa tunne. Tiedän tuntemalla, aistimalla. Kehoni kertoo minulle, miten edetä. Tunnen sen jossain tuossa rintalastani kohdilla. Tunteet ajavat tekoihin. Kun häiritsee, ärsyttää tai ahdistaa teen muutoksen, poistan tai peitän. Kun tuntuu nautinnolliselta ja tunnen mielihyvää, silloin vaalin ja haluan lisää.

Asioita, joita kevään aikana maalasin mutta jotka eivät päätyneet osaksi taiteellista lopputyötäni, olivat muun muassa saatanallinen synnytys, omiin ajatuksiin kuristuminen sekä kirjoitettu mutta lähettämättä jätetty rakkauskirje. Maalasin myös kirjaimellisen yökastelijan, joka sekään ei päätynyt osaksi lopputyötäni, mutta sen kirjaimellisuus sai minut tekemään aiheesta toisen version. Uudesta yökastelijasta tuli olemukseltaan paljon poeettisempi ja yöllisempi, salaperäisempi. Se pääsi osaksi taiteellista lopputyötäni. Onnistuin samalla maalaamaan jotain sellaista, mistä olin vuosia haaveillut: maalauksen, joka on kuin piilokuva, abstrakti ja esittävä samaan aikaan. Yritin maalata toisenkin poeettisen yökastelijan, mutta sen seurauksena syntyi *Rinnastus*. Alkuperäinen aikomukseni näkyy *Rinnastuksen* sommitelmassa, samankaltaisessa kolmiomaisessa muodossa, mutta tyhjään tilaan onkin tullut lihaa ja alkuperäisen lihan paikalla on ilmaa. Keho tapahtuu eri kohdassa maalauspohjaa.

Maalaamisen lomassa kirjoitin lisää. Pidempiä ja lyhyempiä tekstejä, joista jotkin pääsivät osaksi tätä lopputyöni kirjallista osaa. Keksin kaikenlaista, suunnittelin erilaisia ripustusmahdollisuuksia. Mietin, että loisin näyttelytilaan tunnun siitä kuin oltaisiin jonkun makuuhuoneessa. Maalasin kymmenen metriä pitkän boordin, jossa kukki satoja narsisseja. Mietin koristeellisen lattialistan kaivertamista. Kirjoitin kaunokirjoituksella työhuoneeni seinään tekstejä, halusin jotain sellaista osaksi lopullista ripustusta. Mietin rusetteja, joiden nauhojen päät valuisivat koko matkan

seinää pitkin lattiaan saakka. Rönsysin, laajenin, levisin vähän joka suuntaan. Annoin itselleni luvan kuvitella kaikenlaista, käydä läpi jok'ikisen vaihtoehdon. Halusin tehdä performanssin. Hankin koristeellisen lastensängyn. Hommasin välineet kirjeiden kirjoittamista varten, kirjekuoria, -paperia ja ihania kimaltelevia kyniä. Halusin ojentaa käsin kirjoitettuja kirjeitä kahdenkeskisessä tilassa, siirtää niitä kädestä toiseen. Tahdoin nuolla kirjekuoren liimapinnan, sulkea sen syljelläni. Halusin antaa kirjeen muotoisia salaisuuksia, joita ei voi salakuunnella. Istuin päivittäin koristeelliseen liian pieneen sänkyyn työhuoneellani ja kirjoitin kirjeitä mielikuvitusystävälleni. Kävin läpi ajatuksia ja tunteita siihen liittyen, että olisin sängyssä jonkun tuntemattoman kanssa. Harjoittelin ja häpesin. Tunsin itseni typeräksi, aivan kuin olisin ollut tekemässä jotain luvatonta, itselleni kuulumatonta.

Halusin paljon ja hylkäsin suurimman osan matkan varrella syntyneistä ideoista. Runsauden ja rönsyilyn parissa viettämäni aika oli kuitenkin merkityksellistä prosessilleni. Maalaamani narsissiboordi liikautti minussa jotain, sävyt alkoivat liukua toisiinsa ihan uudella tavalla. Uskalsin ja osasin olla eri tavalla läsnä värien äärellä. *Yökastelija* ja *Rinnastus* syntyivät herkistymisen jälkeen. Niissä oli toisenlaista kypsyyttä ja värisevyyttä, hyvää herkkyyttä. Värillistä syvällisyyttä ja syvää hellyyttä. Sängyssä viettämäni aika sai minut kirjoittamaan paljon. Se sai minut miettimään mitä haluan, minkä verran uskallan. Kävin läpi ajatuksia liittyen siihen, miten haluan työskennellä. Tulin lopputulokseen, että tässä hetkessä osaan ja uskallan olla taidemaalari. Annoin itselleni luvan muuttaa mieltä, perua ja perääntyä. Ajattelin että on ihan okei sanoa, ettei haluakaan, jos jännittää liikaa. Jos on olo, ettei ole valmis tai osaa riittävästi.

Jossain kohtaa maalaukset valmistuivat, itsenäistyivät ja saivat nimet. Otin aikaa teosten kanssa samassa tilassa olemiselle, yhteisen ajan jakamiselle. Katselin ja tulin varmaksi siitä, etteivät ne enää tarvitse minua. Alkoi ripustus, jonka aikana loputkin kysymykset saivat vastauksensa ja prosessi lähenteli valmistumista. Ripustuksen ja näyttelytilassa olemisen keskellä aloin haluamaan maalausten taustalle värillisyyttä. Tunsin tahtovani taivaansinistä, samanlaista, jota olin maalannut vuotta aiemmin keväällä. Viimeinen keskittymistä ja päätöksiä vaativa vaihe prosessissa oli etsiä oikea sininen pienten maalausten taustalle ja päättää, millä tavalla taivas saisi levittäytyä seinälle. Löysin sopivan sävyn seitsemän eri

sinisen joukosta. Maalasin seinän ja ripustin teokset. Lopputyöni taiteellinen osa oli nyt valmis.

RAKKAUSKIRJE

Välineet: kirjepaperi, pumpulipuikko, keho, kirjekuori

Tavoite: rakkauskirjeen kirjoittaminen

Valitsen kirjoitusvälineeksi pumpulipuikon. Se on pehmeä, jäntevä ja eri ruumiinaukkoihin sopiva. Aion aluksi kerätä itsestäni eritemateriaalia kirjoittamista varten ja sivellä sitten kirjepaperiin sinulle osoitettuja sanoja. Voisi sanoa, että tämä on kosto. Kosto, jonka haluan suorittaa.

Laitan pumpulipuikon ensin suuhun. Imeskelen, nuoleskelen, peitän sen suustani löytyvällä syljellä. Sitten työnnän puikon nenään, oikein syvälle. Työnnän sen pohjaan saakka, aivoihini asti. Mukaan tarttuu aivolimaa. Käsittelen korvat. Nukun korvatulppien kanssa, joten korviini on kertynyt kiitettävät kökkäreet tummankeltaista vaikkua. Kaavin kaiken, mitä vain puikkoon saan kiinnittymään. Seuraavaksi voisin ruopsutella vähän kainaloita. Kai sieltäkin jotain saa tarttumaan mukaan. Edes hitusen verran hien hajua. Haluan että tämä on sinulle moniaistillinen kokemus.

Unohdin silmät. Pyörittelen puikkoa silmäkulmassani ja poimin mukaan rähmän sekä kyyneleen. Navasta löydän pienen määrän napanöyhtää. Seuraavaksi puikko pilluun. Harmi ettei ole menkat. Punainen väri olisi ollut kiva lisä tähän väripalettiin. Upotan puikon pyllyreikääni ja pyörittelen sitä siellä tovin. Mukaan tarttuu juuri sitä, mitä ajattelinkin löytäväni. Olen erittäin tyytyväinen suoritukseeni. Tuntuu että olen nyt valmis kirjoittamaan.

Sivelen pumpulipuikolla kirjepaperiin hellästi ne kaikista kivuliaimmat sanat, jotka suinkin vain tähän hätään keksin. Kirjoitan sanat keskisormen, teräaseen ja jalkojeni juureen kerääntyneen kyynellammikon muotoon. Kirjoitan ne vaaleanpunaisen hattarapilven, suloisesti suhisevan ässäsi sekä niskaasi

tatuoidun kukkasen muotoon. Sen jälkeen rutistan paperin, tallon sitä, heitän sen alas seitsemännestä kerroksesta ja katson sitä pahasti. Laitan hellan kutoselle ja paistan paperia kuumalla kuivalla pannulla, kunnes musta paksu savu täyttää kotini keittokomeron. Lopuksi ripottelen päälle vähän pastellinvärisiä nonparelleja.

Nyt kirje on valmis.

Taittelen kirjeen ja suljen sen kuoreen.

Kirjekuoren päälle kirjoitan: tämä on rakkauskirje sinulle.

Minulla on kellarissa valtava laatikko täynnä täyteen kirjoitettuja päiväkirjoja. Aloin kirjoittamaan päiväkirjaan heti, kun löysin kirjaimet ja niistä muodostuvat sanat. Ensimmäisen päiväkirjani sivuille olen harjoitellut minun sekä läheisteni nimiä, kertoillut päivieni toisteisista tapahtumista. Elämä vaikuttaa olleen hyvää ja mukavaa, kaikki on ollut kivaa. Sitten tulivat tarinat, erilaiset eläinhahmot, jotka tuntevat vahvoja tunteita: rakkautta, yksinäisyyttä ja epäreiluutta. Tunteiden kuvaaminen vakiintui ja on myöhemmissäkin päiväkirjoissani pääosassa, mutta tunteiden kokijana on eläinhahmojen sijaan minä. Edelleen, kun olen jumissa itseni kanssa, kirjoitan isoon päiväkirjaani sivun tai kaksi. Avaan solmuja ja saan asioita liikkeelle, hoivaan itseäni kirjoittamalla. Kevennän oloani siirtämällä sanoja sisäisyydestäni päiväkirjan sivuille, itseni ulkopuolelle. Tarpeeni kirjoittaa päiväkirjaa on selkeästi vähentynyt vuosien saatossa. Pohdin, liittyykö se siihen, että nykyään maalaan. Siirtyvätkö asiat päiväkirjan sivujen sijaan maalauskankaalle?

Sain vuonna 2016 rakkaaltani Julia Cameronin kirjan *Tie luovuuteen* (1992). Teoksessa on erilaisia harjoitteita oman luovuuden ja sisäisen taiteilijan vaalimiseen. Yksi niistä on nimeltään aamusivut. Ajatuksena on kirjoittaa kolme sivua tekstiä heti heräämisen jälkeen. Sivut kirjoitetaan ilman suunnittelua tai sensuroimista. Sivuihin ei palata, niitä ei lueta kirjoittamisen jälkeen.[4] Kirjoitin aamusivuja pitkään. Kirjoittaminen oli usein ensimmäisen ja toisen sivun kohdalla tahmeaa, mutta kolmannen sivun aikana jokin loksahti kohdilleen. Tuntui, että sain oivalluksen, tunsin mielihyvän tunnetta siitä, että asioiden välille löytyi yhteys. Koin, että kirjoittamallani oli merkitys, tarkoitus. Noiden kolmen sivun kirjoittamisen kaari ja

[4] Cameron 1992, 31–44

niiden äärellä heräävät tunteet vastaavat sitä, kuinka tunteeni kulkevat maalausprosessin aikana. Alun tahmeus, epämääräisyys, halu saada kiinni jostain vielä muodostumattomasta ja se hetki, kun kaikki kirkastuu, kun näkee että tässä on ideaa, että olen löytänyt jonkin kiinnostavan äärelle ja tätä kannattaa jatkaa. Ajattelen nyt, että aamusivut esittelivät minulle ensimmäistä kertaa luottamuksen luovaan prosessiin ja tuntemattomaan, josta voi nousta kiinnostavia asioita, kun uskaltaa päästää irti hallinnasta, jatkuvasta kontrollista. Kun ei koko ajan purista, niin jostain rakosesta, aukosta, saattaa nousta jotain pintaan. Sisäisyydestä saattaa löytyä jotain yllättävää, ulos saattaa tulla jotain kiinnostavaa. Ihon alta voi erittyä jonkinlainen idea.

Kirjoittamani sanat ohjaavat minua eteenpäin, ne kuljettavat ajatuksiani uusiin suuntiin ja saavat minut tekemään tekoja, liittämään yhteen sellaisiakin asioita, joita en ole aiemmin nähnyt toisiinsa kietoutuneina tai rinnastuneina. Kehosta ulos virtaava kukka, virtsana maan uumeniin uppoava ulpukka, kohti pimeyttä painuva pioni, maan alle aleneva akileija, syvyyksiin sukeltava saniainen. Annan sanojen valua, seuraan niistä syntyvää puroa, noroa, oleskelen niiden muodostamassa lahdelmassa. Kylven kirjaimissa, peseydyn puheessa. Pulinaa, porinaa, pulputusta. Kelluskelen kielikylvyssä, saunon sanojen seassa. Maalausprosessin aikana mieleeni tulee sanoja. Saatan katsoa silmää maalauskankaan pinnassa ja alkaa leikittelemään sillä. Sana ”silmäluku” tuo mieleeni silmän, jossa pupilli on nopan silmälukujen mukaan järjestynyt. Silmäluomi saa minut ajattelemaan kehoa, jossa syntymämerkit ovat iholta tuijottelevia jälkiä. Silmänkääntötemppu on sellainen temppu, kun silmät kääntyvät uuteen asentoon.

Rakastan sanoja, niillä leikkimistä, tekstin tuottamista, kirjoittamista. Vaalin sanoja, jotka ovat monimerkityksellisiä ja viittaavat samanaikaisesti useampaan suuntaan. Nautin sanaleikeistä, omien sanojen keksimisestä, kielellisestä hassuttelusta. Tahdon löytää tilat lausuttujen sanojen takana, vieressä, yllä, alla. Rivien väleihin piilotettuja merkityksiä. Yksi taiteellisen työskentelyni materiaaleista on kieli. Kieli, jota työskennellessäni käytän, on suomi. Se on äidinkieleni, tunnekieleni sekä ainoa kieli, jolla osaan olla hauska. Kirjoittaminen on aina ollut jollain tavalla osa työskentelyprosessiani. Aiemmin se on ollut mukana alussa suunnittelun välineenä sekä lopussa, kun olen sitonut langat yhteen näyttelytekstissä ja sanoittanut itselleni sekä yleisölle, mistä työskentelyssäni juuri siinä hetkessä on ollut kyse.

Työskennellessäni lopputyön parissa annoin kirjoittamiselle tietoisesti lisää tilaa. Halusin katsoa mitä tapahtuu, jos kirjoittaminen on mukana läpi prosessin ja kulkee tiiviisti maalaamisen rinnalla.

Lopputyötä tehdessäni kirjoitin tekstejä, jotka ohjasivat maalaustyöskentelyäni. Tekstit sisälsivät vihjeitä teosten tapahtumista, tiloista, hahmoista, esineistä sekä tunnemaailmasta. Kirjoittamani tekstit voi nähdä karttoina, kulkemista ohjaavina opasteina. Ne toimivat suuntaviittoina maalausprosessin aikana ja kuljettivat minua kohti jotain, joka tuntui oikealta ja kiinnostavalta. Ne veivät minut toisiin tiloihin ja maailmoihin, saivat minut kuvittelemaan kaikenlaista. Maalasin tekstien ohjaamana ja kirjoitin tekstejä maalausteni johdattelemana. Kirjoitin useampia tekstejä kirjeiden muotoon ja nimesin ne kirjeenvaihdosta tutuilla sanoilla, kuten rakkauskirje ja kirjesalaisuus. Maalaukset ja tekstit kävivät taiteellista ketjukirjeenvaihtoa keskenään. Tällainen kirjoittamisen ja maalaamisen dialogi ja rinnakkain kuljettaminen tuntui hedelmälliseltä, tekstit ja kuvat ruokkivat toisiaan.

Sanoilla on paikka myös teosteni nimissä, nimeämisen hetki on minulle tärkeä. Joskus nimi tulee ennen maalausta tai maalauksen ollessa vielä keskeneräinen. Tuolloin nimi ohjaa prosessia, auttaa etenemään kohti valmista teosta. Usein nimi selviää vasta kun maalaus alkaa löytämään muotoaan tai viimeistään, kun teos on tullut valmiiksi. Taiteellisen lopputyöni teosten nimet ovat *Yökastelija*, *Rinnastus*, *Väri pakenee*, *Vaativa valo* sekä *Kuultava kukinto*. *Yökastelijan* kohdalla nimi oli ensin, ja se ohjasi työskentelyäni. Tiesin, että tulen maalaamaan yöllisen ja kostean hahmon. Nimi antoi minulle vihjeitä pimenevästä tunnelmasta ja jonkinlaisen nesteen valumisesta sekä siitä, että teoksessa tulee olemaan jonkinlainen kukka tai kukinto. *Rinnastus* sai nimensä myöhään, nimen keksiminen teokselle oli haastavaa. Jossain vaiheessa havahduin siihen, että sana ”rinnastus” pitää sisällään rinnan, rinnakkain olemisen ja toiseen vertautumisen. Rinnastus sanana tuntui sopivan runsaalta ja samalla siltä, ettei se antanut itsestään liikaa. *Väri pakenee* -teoksen kanssa olin pitkään jumissa. Maalauksessa oli kalpea hahmo ja vihreä tausta, mutta ajatus puuttui. Katselin teosta ja mietin kalpenemista. Sitä, kun väri pakenee kasvoilta säikähdyksen tai heikotuksen seurauksena. Päätin maalata teokseen kehosta ulos virtaavan värin, iholta pakenevan pigmentin ja nimesin teoksen tuon tapahtuman mukaan. *Vaativa valo* on kuva läheisestä mutta vaativasta ihmissuhteesta. Kahdenlaisen valon kohtaamisesta. Syttymisestä ja sammumisesta,

loppuunpalamisesta. Toisen virheiden läpivalaisemisesta. Halusin nimeen sanoja siitä, mitä itse olen maalatessani ajatellut. *Kuultava kukinto* on kahdella tapaa käsitettävä. Nimi voi viitata kukintoon, joka on läpikuultava ja kevyt, valon lävitseen päästävä. Toisaalta se voi viitata kukkaan, josta lähtee jonkinlainen ääni. Kukkaan, jonka voi kuulla, jota on mahdollista kuunnella. Tykkään alkusoinnusta, siitä kun sanat lipuvat toisiinsa, löytävät yhteyden samankaltaisuudesta.

KONTROLLISTA JA PIDÄTYSKYVYTTÖMYYDESTÄ,

PEITTELYSTÄ JA PALJASTAMISESTA

Maalatessa en voi pidätellä liikaa. Minun on vapautettava sulkijalihakseni ja annettava asioiden lorista maalauskankaalle. Materiaalin on saatava lentää kauniissa kaaressa ja laskeutua vapaasti, löytää paikkansa maalauksen kehoa peittävältä pinnalta. En voi kieltää liian aikaisessa vaiheessa, en sensuroida. Kehoa voi kontrolloida tiettyyn pisteeseen asti, mutta liika hallinta ja jännittäminen jäykistää. Se vie pois pehmeyden ja joustavuuden, kyvyn kohdata ja antautua tuijotuskisaan tuntemattoman kanssa liukuportaissa. Sama koskee maalausprosessia. On annettava tilaa aavistuksille, oltava valmis olemaan eksyksissä, kadoksissa. Vaatii luottamusta olla tietämättä, nojata tuntemattomaan. Joskus, kun olen tiennyt jo valmiiksi matkani määränpään, on prosessista jäänyt puuttumaan kaikki se, mistä maalaamisessa nautin. Sattuma, haparointi, tavoittelu, yllättyminen. Voin löytää toimivan maalauksen ainoastaan luottamalla siihen, etten tiedä, mihin olen menossa. Maalaus näyttäytyy minulle vain sen kautta, että uskallan olla herkästi läsnä ja hetkittäin ihan eksyksissä.

Kehoni on läsnä, kun maalaan, se on toimija. Kehoni on kokeva ja tunteva, aistiva. Jotta kehoni voi olla pehmeä ja rento, en voi ajatella liikaa liian aikaisin, en voi ennakoida kaikkea. En maalaa teoksiani luonnosten pohjalta, en tahdo tietää, mitä kohti olen menossa. En väitä, että kuvat vain ilmestyvät jostain itseni ulkopuolelta, en lainkaan. Ne ovat ehdottomasti minun luomiani, minussa kasvaneita, kehostani ulos tulleita. Kuvat löytyvät kuitenkin jostain loogisen, suunnitelmallisen, kontrolloivan ja järkeilevän mielen ulkopuolelta. Maalaaminen on minulle tunnetyöskentelyä, sen tarkastelua, mitä kehoni ja mieleni kertovat. Maalaan herkkyydestä ja luottamuksesta

käsin. Erilaiset tunteet kuuluvat osaksi työskentelyprosessiani, ne saavat olla läsnä, kun maalaan. Tunteiden kanssa pitää pärjätä, niille on annettava tilaa.

Olen työskennellessäni maalauksen *kanssa*. Me olemme yhdessä, suhteessa. Kehoni reagoi maalauksen olemukseen, viettämääni aikaan teoksen parissa. Minussa herää tunteita ja tuntemuksia maalausprosessin eri vaiheissa. Alun into, kiinnostus ja jännitys. Vatsanpohjassa pelkkä aavistus ja hento tunne uuden äärellä olemisesta, uudesta aloituksesta. Epätoivo, malttamattomuus ja halu olla jo perillä, kun harhailen jonkin keskeneräisen ja ei-jäsentyneen kuvan laitamilla. Helpotuksen, hetkellisen rauhan ja täydellisen täyttymyksen tunteet, kun maalauspohjalle alkaa hahmottumaan jotain sellaista, mistä saan kiinni ja kiinnostun. Jännitys, huoli ja stressi, että maalaus menee yli, kun olen jo melkein perillä mutta jotain vielä puuttuu. Ihastuksen, onnen ja kiintymyksen tunteet, kun maalaus on löytänyt muotonsa ja voin vain katsella sitä, tutustua tarkemmin vastasyntyneeseen. Irti päästäminen, haikeus ja hyväksyminen, kun on aika luopua, erota ja erkaantua. Maalaaminen on minulle suhteessa olemista. Keskustelua, kohtaamista, tutustumisleikki teoksen kanssa. Jokainen maalaus on luottamusharjoitus. Läsnä on epätietoisuus ja se tosiasia, että en pitkään aikaan tiedä, millaisen teoksen kanssa olen tekemisissä. Työskentelyni on tunnetyötä, omien tunteiden tunnistamista, niille tilan antamista, keskeneräisyyden sietämistä. Tunnistan epätoivon jälkeen paljastuvan erityisen voimakkaan nautinnon, täyttymyksen ja onnistumisen tunteen. Hetken, kun koen yhteyttä ja harmoniaa teokseen. Se on silloin, kun kuva alkaa kaiken haparoinnin jälkeen muotoutumaan ja käsitän, millaisen teoksen äärellä olen. Muisto tuosta voimakkaasta tunteesta saa haluamaan lisää niissäkin hetkissä, kun epäilykset ja epävarmuus ovat vallanneet kehoni.

Työskentelyni on reagoimista, hyväksymistä, tilan antamista ja piilottamista. Käskyttämistä, katsomista ja kohtaamista. Peittelyä ja petaamista. Työhuoneellani on iso vaalean ja lämpimän harmaa, reikäisyytensä vuoksi käytöstä poistettu aluslakana. Tuo samainen lakana on ratkaissut useassa maalauksessani jonkin sellaisen kohdan, jonka ratkaiseminen maalaamalla ei enää ole ollut mahdollista. Monesti on ollut kyse siitä, että olen yrittänyt maalata jotain kohtaa liian pitkään niin, että yhteen pisteeseen on tiivistynyt liikaa turhautumista ja ilottomaksi kasautunutta maalia. Kohdasta on tullut likainen suttu. En ole enää kyennyt ratkaisemaan tilannetta maalin ja siveltimen avulla, vaan olen tarvinnut jotain, jonka alle piilottaa

tuo tuhruinen kohta. Noissa hetkissä olen leikannut aluslakanasta jonkinlaisen muodon, monesti soikion tai pyörylän, jonka olen liimannut lian päälle. Olen peittänyt, peitellyt ja piilottanut lakanan alle jotain sellaista, mitä en ole halunnut katsella tai paljastaa muille. *Väri pakenee* ja *Vaativa valo* saivat itseensä palaset tuosta lakanasta. Ongelmat ratkesivat peittelyn myötä. Tukkoon mennyt kohta sai uuden koskemattoman pinnan ja kykenin taas jatkamaan maalaamista. Tämä teko muistuttaa minua lakananvaihtamisen ja petaamisen hetkestä. Siitä, kun pyykkiin menevän aluslakanan alta paljastuu patja, jossa on menkkatahroja ja muita tunnistamattomia eritejälkiä. Tahroja ei tee mieli sen tarkemmin tutkia tai paljastella, ne haluaa vain nopeasti peittää. Puhtaan lakanan alla tahrat odottavat taas seuraavaa lakananvaihtoa, hetkellistä paljastumista ja uudelleen piilottamista.

Työskentelyni perustuu siis pitkälti peittämiseen ja paljastamiseen. Sen valitsemiseen, mitä haluan maalauksissani näyttää tai piilottaa. Maalaan akryylilla, jonka nopea kuivumisaika mahdollistaa useiden maalikerrosten levittämisen saman työskentelypäivän aikana. Voin helposti muuttaa suuntaa ja väriyhdistelmiä. Aloitan ohuilla ja läpikuultavilla kerroksilla ja kuljen kohti peittävämpiä pintoja. Jätän maalauksiini reikiä ja aukkoja, joista voi nähdä ensimmäisiin kerroksiin ja tiloihin, jotka ovat syntyneet alussa tekemistäni teoista. Maalauksen alku on minulle vapauden ja leikin hetki. Paljastan maalauksen alussa kaiken! Haluan pohjalle kaiken! Kaikki värit ja jäljet, ihanat ideat ja kiinnostavat kokeilut. Haluan hassutella ja ilotella. Haluan liioitella. Alku on rönsyä ja runsasta rehotusta. Kun maalaus etenee, alan piilottamaan. Piilotan peittävien maalikerrosten alle kaikenlaista söpöä ja kiinnostavaa sotkua. Peittelen ja peitän, jotta saisin kiinni siitä, mikä maalauksessa on olennaista. Rakennan peittämällä tilaa ja rauhaa. Valitsen ne asiat, jotka haluan paljastaa ja piilotan loput, joiden ei ole tarkoitus tai tarve siinä hetkessä tulla nähdyksi, näytetyksi, kohdatuksi.

TUUMA, KÄMMEN, KYYNÄRÄ

Tässä kappaleessa kerron kokemuksistani toisten taiteilijoiden teosten äärellä sekä mittasuhteista, tilassa olemisesta, kehosta, katseesta, kosketuksesta. Minulla on

muutamia muistoja taiteen äärеltä, kun olen jähmettynyt, liikuttunut, sulautunut osaksi tilaa ja teosta. Ensimmäinen on vuosien takaa, kun vierailin Kiasmassa[5]. Pitkään aikaan en tiennyt kenen teoksen äärellä olin vaikuttunut. Muistin vain, että tilassa oli valtava puusta ja metallista valmistettu valasta muistuttava veistos, joka piti voimakasta, matalaa, kehossa resonoivaa ääntä. Tuo ääni sitoi minut osaksi tilaa ja teosta, en voinut liikkua, minusta tuli osa kokonaisuutta. Muistelin kokemustani ja kuvailin teosta jokin aika sitten muutamalle tutulle. He tunnistivat, että kyseessä on ollut Markus Copperin *Seitsemän meren arkkienkeli* (1998). Tuo kokemus on jäänyt elämään kehooni ja mieleeni voimakkaana muistona, tunteena, kehollisena tilassa olemisen kokemuksena. Toinen kerta, kun olen lumoutunut ja jähmettynyt, tapahtui Berliinissä Berlinische Galeriessa[6]. Astuin tyhjään pimeään tilaan, jossa oli katsomo ja valkokangas, tilassa esitettiin videoteoksia. Liikkuva kuva näyttelytilassa saa minut harvoin pysähtymään, imeytymään. Tuolloin katsoin kaikki viisi teosta, jotka tilassa esitettiin. Teokset olivat Susann Marie Hempelin lyhyitä tarinallisia ja elokuvallisia teoksia. Muistan tunnelman, joka oli samanaikaisesti ihmeellisen raskas ja leikkisä, kaunis ja epämiellyttävä, pehmeä ja terävä. Muistan tahrat lakanassa, liikkuvat irtoraajat, jättiläiskärpäset, taivaaseen kohoamisen, vaaleanpunaisen, mittasuhteilla leikkimisen, tunteen lavastamisesta. Haluaisin päästä näkemään nuo teokset uudestaan, tahtoisin sukeltaa takaisin siihen kiehtovaan ja voimakkaaseen tunnelmaan, jonka ne kehooni virittivät.

Haluan maalata eri kokoisia maalauksia, työskennellä kaikenkokoisten teosten kanssa. Maalaustilanteessa olemme minä ja maalaus. Me olemme kahden, tilassa on kaksi kehoa. Valitsen kerrallaan yhden koon, jonka parissa työskentelen. Teen pinon pieniä, keskikokoisia tai suuria maalauspohjia ja työstän useampaa saman kokoluokan teosta rinnakkain. Tällä tavoin kehoni omaksuu sen, miten olla suhteessa tiettyyn kokoon. En joudu maalausten välillä vaihtelemaan sitä, kuinka olla kehollisesti tilassa, miten olla maalauksen parissa. Voin vaihtaa lennosta leikkikaveria, tanssiparia, syliä kaipaavaa, taistelutoveria.

Haluan maalata pienenpieniä, hieman suurempia ja oikeasti isoja maalauksia. Pienten kanssa työskentely on sellaista, että voin asettua lattialle tai vaikkapa nojatuoliin ja maalaus voi tulla syliini. Kehoni liikkuu pienen maalauksen äärellä

[5] Kiasma, 27.9.2013–7.9.2014, Kiasma Hits -kokoelmanäyttely
[6] Berlinische Galerie, 3.–29.4.2019, Susann Marie Hempel

hitaammin, tarkemmin, rauhallisemmin. Käytän maalatessa katsettani, syliäni, rannettani, sormiani. Maalaaminen on lempeää, hoivaavaa, kosketukseni on silityksenomainen. Toisaalta yksikin siveltimenveto voi muuttaa tilanteen totaalisesti, peittää puolet tai jopa kaiken siihen saakka maalatun. Tekoni ovat pieneen maalaukseen suuresti vaikuttavia, sen maailmaa mullistavia, käänteentekeviä.

Ison maalauksen kanssa oleminen on erillisempää. Se on itsenäisempi, jo isommaksi kasvanut. Maalaaminen ei ole enää syleilyä, lepäilyä tai hartaasti samaan tahtiin hengittelyä. Joudun käyttämään koko kehoani kesyttäessäni tuota toista, itseni kokoista tai isompaa. Nostelu, siirtely, pyörittely ja kääntely vaativat kaikki keskittymistä ja kehonhallintaa. Joskus käytän apuvälineenä tikapuita, jotta yletän varmasti kaikkialle. Käyttämäni siveltimet kasvavat, niiden varret pitenevät. Otan mukaan telan, sienen, rätin, kumihanskan sisään sujautetut käteni. Kurottelen, kyykistelen, kiipeilen, kävelen kauemmaksi, katson kunnolla ja kauan. Keskityn siihen, mitä näen. Iso maalaus etenee nopeasti ja silti niin hitaasti. Tuntuu, että yhteyden syntyminen, toisen ymmärtäminen ja käsittäminen, kuvasta kiinni saaminen, vaativat eri tavalla kärsivällisyyttä, keskeneräisyyden sietämistä ja prosessiin luottamista. Ennen kuin suurta pohjaa pääsee maalaamaan, on siihen käyttänyt jo useita työtunteja sekä paljon materiaaleja. Paineet teoksen onnistumiselle kasvavat samaa tahtia maalauspohjan koon kanssa. Kun on kasvattanut jo jotain niin isoa, haluaisi myös saada sen pärjäämään omillaan, itsenäistymään, elämään omaa elämää. Kookasta maalausta työstäessä minussa läikähtelee pelko ja huoli siitä, etten koskaan saa selville, millaisen maalauksen kanssa olen tekemisissä.

Käsitin pienen maalauksen liikuttavan voiman vuonna 2018 kun vierailin Sara Hildénin museossa Anj Smithin näyttelyssä. Kyseinen näyttely tuli mieleeni keväällä, kun valmistin pohjia lopputyötäni varten.[7] Muistelin kokemustani näyttelyssä ja ajattelin, että haluan tehdä suuren rinnalle jotain pienempää. Päätin, että tahdon maalata myös pientä, työstää jotain tarkempaa. Anj Smithin maalaukset ovat täynnä pieniä mikromaailmoja, yksikarvaisella siveltimellä toteutettuja ja ainoastaan aivan maalauksen läheltä todistettavissa olevia jälkiä, yksityiskohtia, näkyjä. En ole ennen tuota näyttelyä tai sen jälkeen todistanut samanlaista keskittynyttä rauhaa, joka vallitsi näyttelytilassa. Se rauha, jonka vallassa näyttelykävijät olivat maalausten

[7] Sara Hildénin taidemuseo, 22.9.2018–20.1.2019, Anj Smith: Sea Lily, Feather Star

äärellä, oli poikkeuksellista. Kaikkien nenät lähes vasten teosten ihoa, yksityiskohdilla kyllästettyä maalauksen kehoa. Lopputyötä tehdessäni tuo näyttelymuisto vaikutti pohjien koon lisäksi siihen, miten ja millä maalasin. Muisto sai minut hankkimaan uusia siveltimiä, ihan kapeita ja pienen pieniä, joilla voi maalata herkkiä ja tarkkoja yksityiskohtia. Maalasin siveltimillä pieniä värijälkiä, jotka näyttäytyvät vasta lähempää tarkasteltuna. Ne paljastavat salaisuuden sille, joka uskaltaa astua ihan lähelle, aivan teoksen iholle. Kun tulee liki, saa nähdä jotain sellaista, mikä ei näyttäydy etäältä. Voi nähdä arpia, luomia ja ihokarvoja sellaisella keholla, jota uskaltaa ja saa katsoa lähempää, vilkuilla ihan vierestä.

Toivon, että tekemäni valinnat maalausteni kokojen suhteen saisivat katsojan uteliaaksi. Toivon, että saisin liikutettua, liikautettua, katsojan kulkemaan tilassa. Kehot liikkuisivat lähemmäs ja loitommas, kohti ja kauemmas. Toivon, että teokseni kutsuisivat ja tuuppisivat. Ehdottaisivat vaeltelua, kaartelua, pujottelua, käyskentelemistä. Tutustumista, tutkiskelua, tarkempaa tarkastelua. Tähän samaan toiveeseen liittyy myös se, miten ratkaisen maalausteni reunat. Maalauksselliset tekoni venyvät, laajenevat ja jatkuvat maalauskankaan yli reunoihin saakka. Jätän näkyviä vihjeitä siitä, mitä maalauksen eri vaiheissa ja kerroksissa on tapahtunut. Jatkan maalausta kankaan reunoihin, annan sävyjen levitä ja laitamien värjäytyä vähitellen. Tilassa ja maalauksen ympärillä liikkuessa voi sen reunassa nähdä jotain: jäljen, väriyhdistelmän, laidalle levittyneen kukkakedon.

Lainasin kirjoitusprosessin aikana Anj Smithin Sara Hildénin näyttelystä tehdyn näyttelyjulkaisun[8]. Katselin kuvia teoksista, joita olin seitsemän vuotta aiemmin tarkastellut museossa henkeäni pidätellen. Yllätyin siitä, kuinka samankaltainen tila minun ja Smithin maalauksissa oli. Yksinkertainen ja litteä, pelkistetty maisema. Yritin muistella, millainen maalausteni tila oli ollut ennen tuota näyttelyvierailua. Ajattelen, että teoksissani on kahdenlaista, kahdessa tasossa tapahtuvaa tilallisuutta. Toinen on tila, joka tapahtuu figuurin tasolla ja toinen se, mikä tapahtuu materiaalin ja värin tasolla. Esittävyys teoksissani ei ole todenmukaisen tilallista. En ole kiinnostunut sen kaltaisesta kuvauksesta, kolmiulotteisesta todellisuudesta. Tila teoksissani reunustaa jotain, minkä haluan tulevan huomatuksi. Teoksessa on jotain, mihin haluan katsojan huomion keskittyvän ja tilan sen ympärillä on oltava riittävän yksinkertainen ja selkeä, jotta haluamani asia tulee nähdyksi, todistetuksi.

[8] Smith, Anj. 2018. *Sea Lily, Feather Star.* Tampere: Sara Hildénin taidemuseo.

Toisenlainen tila maalauksissani muodostuu materiaalista ja väristä, se tapahtuu maalin tasolla. Ohuet läpikuultavat maalikerrokset kuljettavat katseen jonnekin pintaa syvemmälle, luovat teokseen tunnun uppoamisesta, painumisesta, kauemmas kaivautumisesta. Paksut ja peittävät pinnat rakentavat esteen, ne nousevat, tulevat ulommas, ovat katsojaa lähimpänä. Tila maalauksissani on väriä, kohoavaa kirkkautta ja hohtavaa vaaleutta, lentoon lähtevää lämmintä sävyä. Painuvaa tummaa, sammuvaa sameaa tai etäisempää viileää. Eri tuntuiset ja sävyiset pinnat liikkuvat, ne leikkivät, niillä on erilainen luonne ja lataus, tilallinen tuntu. Ne ovat suhteessa toisiinsa, ne vaikuttuvat toisistaan, vaikuttavat toisiinsa. Toinen sävy sytyttää, toinen sammuttaa. Ne luovat värillistä harmoniaa, kakofoniaa, sävykästä tilaa, joka saa liikkua vapaana.

RAKKAUDEN KIELIKYLPY

Nauttiva napasi nousee pintaan, palaa pohjaan, savuaa, palavaa hajua, palavaa halua, palaavaa halua, haluan kalua. Haluan kanssasi keholliseen kahluualtaaseen, kellumaan kiehuvan kuplivaan kehonesteeseen. Samaan suloisen salaiseen suolihuuhteluun.

Rakas, hae pihalta puutarhaletku!

Nyt koittaa yhteinen pusuhetki, kahden välinen pesuhetki, ruumiillinen ristiretki. Jynssään sinut tyhjäksi, pyykkään pois pyllysi, huuhtelen helvettiin hymyilevät huulesi, kuuraan kunnolla kaiken. Karsin korvat, kädet, kainalot, kallon, kurkun, kylkiluut. Pesen piiloon pernan, polvilumpion, pystyyn nousseen peukalon.

Amputaatio, raajanpoisto-operaatio, rätillä hävitän lastenlauluista tuttuja, turhaksi todettuja raajoja

pää

olkapää

peppu

polvet

varpaat

polvet, varpaat anna maistaa namupalaa, anna maistaa naamaa, takajalkaa, kaljamahaa, harvaa pillukarvaa. Haluan kaluta kurkkuasi, maistaa maukasta mahamakkaraa. Haukata hekotuksessasi heiluvaa aataminomenaa. Rajusti rouskuttaa, pureskella, purskuttaa. Näykkiä, napostella. Jyrsiä, jauhaa, mutustella.

Ammeessa rakkauden kielikylpy, altaassa ahnas poresylky, limaa, ilmaa, liimaavaa inhaa ihraa, pissaa, ihanaa silsaa, pisama. Varpaasta laariin varissut veltostunut laastari. Napanöyhtäisy, rytmikäs röyhtäisy. Sama tuttu sanapari polvet varpaat varmaan arvaat samassa saavissa samalla tavalla haaleaa verisen vaaleaa sameaa ja kamalan auvoisaa. Kylvyssä kypsyvä syvyyksissä lymyävä hyytynyt makunystyrä, käytettynä löytynyt nivustyrä. Liejussa lilluu pikkuvarvas, kulmakarvas, korvanlehti, takahammas, solisluu, suppusuu, säärikarva, selkäranka, siveellinen silmäripsi.

Lempemme on ruumiillinen kuherrus lihallinen sukellus somaattinen ihastus, vuodatus, eteerinen teurastus.

Liikun usein paikasta toiseen kävellen. Kuljen maailmassa katsoen pisteisiin, paikkoihin, hetkiin, joissa kaksi asiaa kohtaa toisensa, joissa pinnat kohtaavat, sekoittuvat, sulautuvat. Nurkka, lattianraja, katukivetys, nurmikon reuna, horisontti, suudelma. Maalatessa asetan asioita rinnakkain, laitan niitä vierekkäin. Väripari, kaksoiskuva, yhteenliittymä, hätiköity harkittu rinnastus. Katselen kulkiessani, silittelen ympäristöä silmilläni. Kiinnitän huomiota sellaisiin kohtiin ja paikkoihin, joissa asiat liukuvat toisiinsa, liittyvät, yhdistyvät, tekevät liitoksen, solmivat suhteen. Kiinnostun asioista, jotka tuntuvat olevan väärässä paikassa, maailmassa eksyneitä, outoon hetkeen pudonneita, kadonneita. Huvitun, hämmennyn, ihastun. Otan kuvia näyistä, joista kiinnostun, tallennan ne jotain tulevaa varten, painan ne mieleeni. Tahrainen kadun kulmaan hylätty patja, vesilätäkön pohjalle taivaasta tipahtanut tähti. Lappu, jossa muistutetaan, ettei lattialle tulisi pissata. Piilossa oleva tissi, tississä kasvava karva, hetkessä kirkkaan punaiseksi ja märän veriseksi värjäytynyt kuukautissuoja. Nämä näyt ja kuvat, niiden mielessäni virittämät ajatukset ja

tuntumat ovat raakamateriaalia. Ne ovat suoria, raakoja, teräviä, mustavalkoisia, osoittelevia ehkä vähän yksinkertaisia. En käytä niitä sellaisenaan. En maalaisi näkemääni suoraan, toistaisi sitä silmän ja käden kautta maalauskankaalle. Imaisen raakamateriaalin ensin systeemiini, jonnekin syvälle sisuksiini, ajatuksiini, tuntemuksiini. Ne saavat asettua kehoni rajattomaan tilaan. Ne pyörivät ja mylläävät siellä, kuin pesukoneessa, loputtoman pitkässä pesuohjelmassa. Ne sekoittuvat, yhdistyvät, ihastuvat, rakastuvat, riitelevät, osuvat ja asettuvat vierekkäin, limittäin, lähekkäin, kauaksi toisistaan. Niistä tulee sekavan suloinen vihersmoothie, viemäriputkessa etenevä soseinen lieju, jossa lilluu suloisia pikkuvarpaita, kulmakarvoja, takahampaita ja säärikarvoja.

Kävin kesällä Amos Rexin kirjakaupassa ja huomioni kiinnittyi Emanuele Coccian kirjaan *Kasvien elämä* (2016). Kohdalleni sattuu silloin tällöin asioita, jotka kutsuvat minua, houkuttelevat lähelleen. Kiinnostuin kirjasta, se lähti minun mukaani. Luin kirjan kesällä, se oli minusta ihana. Coccia kirjoittaa kirjansa sivuilla kauniisti siitä, miten kaikenlaiset asiat maailmassa ovat samassa tilassa, ne uppoavat, sekoittuvat ja rinnastuvat toisiinsa. Ne vaikuttuvat toisistaan, ovat yhtä ja samaa. Syntyvät, elävät ja kuolevat samassa ilmatilassa, ilmastossa.[9] En tiedä, sisäistinkö teosta kokonaisuudessaan, osaisinko todella kertoa, mistä siinä on kyse. Siitä huolimatta koen, että sain teokselta paljon, että se kosketti minua, olin siitä kiinnostunut. Kirja sisälsi sanoja ja ajatuksia, joiden äärellä ja lähellä olen ollut lopputyöprosessin aikana: uppoaminen, rinnastuminen, yhteen liittyminen, ympäröiminen, lävistäminen, edestakainen liike, sisään ja ulos hengitys. Juuristo, nestevirtaus, kasvu, ruumis ja rakkaus. Teoksissani ihminen ei ole ympäristöstään irrallinen, keho on osa maisemaa, se uppoaa osaksi näkymää. Keho menee palasiksi ja yhdistyy sitä reunustaviin väreihin ja pintoihin, tulee irrottamattomaksi osaksi ympäröivää maailmaa. Löysin kirjan sivuilta sanojen ja tekstin joukosta jotain sellaista, mihin saatoin samaistua. Teksti tuntui kotoisalta ja ihastuttavalta, vaikkakin sen ytimeen löytäminen, tekstiin uppoaminen, vaatii minulta vielä lisää lukemista ja paneutumista.

Kun tarkkailen tuottamaani raakamateriaalia – tekstejä, kuvan muotoisia ajatuksia, ottamiani valokuvia – näen, että ne eivät ole samaa kuin maalaukseni. Raakamateriaalille tapahtuu pesuohjelman aikana pehmenemistä, kypsymistä, syvenemistä. Se kulkee systeemini läpi ja ulos tulee arvaamattomia ja ihania

[9] Coccia 2016, passim

yhdistelmiä. Väreistä tulee murretumpia eikä musta tule suoraan tuubista, vaan se sekoittuu sinisestä ja ruskeasta. Tekstini ovat graafisia, kuvaavia, suoria ja kaunistelemattomia, joskus vähän väkivaltaisiakin. Sanat ovat osoittavia ja ohjailevia, ne eivät jätä varaa tulkinnalle, ne piirtävät mieleen väkisin kuvan ja pakottavat kehoon tunteen. Maalaukseni ovat hienovaraisempia, ne antavat enemmän tilaa tunteiden herkemmälle viriämiselle ja aavistuksille. Kaikella tuottamallani on kuitenkin paikkansa prosessissa. Sillä on merkityksensä, tarkoituksensa. Materiaalin on oltava ensin raakaa ja hiomatonta, jotta siitä voi sekoittumisen kautta syntyä jotain sävyiltään syvempää ja syvällisempää. Pilkkomisen, sekoittamisen, peittämisen ja paljastamisen kautta kuvat saavat muotonsa. Ihan ensin tarvitaan kuitenkin viisi perusmakua: ilo, suru, pelko, inho ja viha. Kaikille tutut symbolit, alkuluvut ja arkkityypit. Palikat, tilkut, hiput ja sirpaleet. Perusvärit, joista voi myöhemmin synnyttää violetit sekä ruskeat ja harmaat.

Silmä, silmä, nenä, suu, tissi, tissi, napa, luu. Millaiseen asentoon olisi hyvä lopettaa? Suljettuun vai avoimeen? Ääreisverenkierto, ääriasento, ääriviivat. Ääriään myöten täynnä oleva, laitojen yli loputtomasti loriseva, ääretön lätisevä lätäkkö. Kylkimakuulle, kippuralle, kuperkeikan kautta sikiöasentoon. Luettelen asioita, etsin niiden joukosta jotain, joka johdattaisi minut kohti lopetusta, päätepistettä, hiljaisuutta. Yritän punoa yhteen lankoja, solmia nauhoja. Letitän, napitan, sidon, silmukoin. Sammutan valot, laitan sormet korviin, panen suun suppuun. Suljen silmät, pidätän hengitystä, olen ihan paikoillani. On pimeää ja äänetöntä, kuulen oman pääni sisäisen äänen, suonissani virtaavan veren huminan. Olen itseni sisällä. Suuni on kostea ja lämmin, se ei maistu miltään. Nenäni kutisee, en tee sille mitään. Kutina loppuu varmasti aikanaan.

Lähteet

Bachelard, Gaston. 1942. *Vesi ja unet. Essee materiaalisesta mielikuvituksesta.* Helsinki: ntamo.

Bachelard, Gaston. 1957. *Tilan poetiikka.* Helsinki: Nemo.

Berlinische Galerie. *12X12*. Näyttely 3.–29.4.2019.

Cameron, Julia. 1992. *Tie luovuuteen – Henkinen polku syvempään luovuuteen.* Helsinki: Like Kustannus Oy.

Coccia, Emanuele. 2016. *Kasvien elämä. Sekoittumisen metafysiikkaa.* Helsinki: Tutkijaliitto.

Kiasma. *Kiasma Hits.* Näyttely 27.9.2013–7.9.2014.

Kristeva, Julia. 1941. *Powers of horror: an essay on abjection.* New York: Columbia University Press.

Sara Hildénin taidemuseo. *Smith, Anj: Sea Lily, Feather Star.* Näyttely 22.9.2018–20.1.2019.